

การเฝ้าระวังพฤติกรรมที่สัมพันธ์กับการติดเชื้อเอชไอวี ในกลุ่มนักเรียนอาชีวศึกษาชั้นประกาศนียบัตร วิชาชีพ ปีที่ 2 จังหวัดเชียงใหม่ พ.ศ.2550

(HIV related behavioral surveillance among second year students in vocational schools,
Chiang Mai 2007)

เกรียงไกร ยอดเรื่อน ศศ.ม.(ส่งเสริมสุขภาพ)

Kriangkrai yotruean M.ed. (Health Promotion)

สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดเชียงใหม่

Chiang Mai provincial public health office

บทคัดย่อ

การศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษาระบาดวิทยาเชิงพรรณนา โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาพฤติกรรมที่สัมพันธ์กับการติดเชื้อเอชไอวี รวมทั้งศึกษาแนวโน้มของพฤติกรรมที่สัมพันธ์กับการติดเชื้อเอชไอวี และแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงของระดับความรู้และความตระหนักเกี่ยวกับปัญหาเอดส์ ของกลุ่มนักเรียนอาชีวศึกษาชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพปีที่ 2 จังหวัดเชียงใหม่ ทั้งเพศชายและเพศหญิง วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติร้อยละ ค่ามัธยฐาน ค่าต่ำสุด ค่าสูงสุด และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการศึกษาพบว่านักเรียนอาชีวศึกษาชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพ ปีที่ 2 ที่ศึกษาเคยมีเพศสัมพันธ์แล้วร้อยละ 32.2 โดยนักเรียนชายเคยมีเพศสัมพันธ์ร้อยละ 34.0 นักเรียนหญิงเคยมีเพศสัมพันธ์ร้อยละ 29.4 นักเรียนชายที่เคยมีเพศสัมพันธ์มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นจากร้อยละ 27.0 ในปี พ.ศ.2547 เป็นร้อยละ 34.0 ในปี พ.ศ.2550 ในขณะที่อายุเฉลี่ยเมื่อมีเพศสัมพันธ์ครั้งแรกลดลงจาก 15.4 ปี เหลือ 15.1 ปี นักเรียนหญิงมีเพศสัมพันธ์ครั้งแรกกับบุคคลที่รู้จักกันผิวเผินเพิ่มขึ้นจากร้อยละ 2.7 ในปี พ.ศ.2547 เป็นร้อยละ 2.9 ในปี พ.ศ.2549 แต่ลดลงเหลือร้อยละ 1.4 ในปี พ.ศ.2550 ในขณะที่มีเพศสัมพันธ์ด้วยความสมัครใจเพิ่มขึ้นจากร้อยละ 70.8 ในปี พ.ศ.2547 เป็นร้อยละ 79.0 ในปี พ.ศ.2550 นักเรียนชายและนักเรียนหญิงเคยมีประสบการณ์ใช้สารเสพติด ร้อยละ 53.8 และ 23.7 ตามลำดับ และมีร้อยละ 74.4 ในนักเรียนชายและร้อยละ 61.1 ในนักเรียนหญิงเคยดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ ในขณะที่การมีเพศสัมพันธ์ครั้งล่าสุด นักเรียนชายดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ก่อนการร่วมเพศร้อยละ 49.3 นักเรียนหญิงดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ก่อนการร่วมเพศร้อยละ 21.0 สำหรับความรู้และความตระหนักเกี่ยวกับเอดส์นั้นพบว่านักเรียนชาย มีแนวโน้มของระดับความรู้และความตระหนักเกี่ยวกับโรคเอดส์ลดลง โดยสามารถตอบถูกทุกข้อคำถามร้อยละ 17.5 ในปี พ.ศ.2547 เหลือร้อยละ 16.4 ในปี พ.ศ.2550 แต่ในนักเรียนหญิงกลับมีความรู้และความตระหนักเกี่ยวกับโรคเอดส์เพิ่มสูงขึ้น โดยสามารถตอบถูกทุกข้อคำถามร้อยละ 16.0 ในปี พ.ศ.2547 และเพิ่มเป็นร้อยละ 25.1 ในปี พ.ศ.2550. นักเรียนชายร้อยละ 40.5 นักเรียนหญิงร้อยละ 46.4 ใช้ถุงยางอนามัยในการมีเพศสัมพันธ์ครั้งแรก

จากผลการศึกษาพบว่านักเรียนอาชีวศึกษาชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพ ปีที่ 2 มีพฤติกรรมที่เสี่ยงต่อการติดเชื้อเอชไอวี รวมทั้งโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ จึงควรมีการแสวงหาความร่วมมือจากครู เครือข่ายองค์กรที่ปฏิบัติงานด้านเยาวชน รวมทั้งครอบครัวนักเรียน เพื่อรณรงค์ในกลุ่มเยาวชนทั้งชายและหญิง ให้มีความรับผิดชอบ ความตระหนักถึง

การมีเพศสัมพันธ์ที่ปลอดภัย (Safe sex) อีกทั้งยังต้องหามาตรการ รูปแบบที่เหมาะสมในการให้เยาวชนเข้าถึงถุงยางอนามัยได้ง่ายและสะดวกยิ่งขึ้น และควรมีการจัดตั้งคลินิกให้การรักษาและตรวจเลือดหาการติดเชื้อ HIV แก่กลุ่มเยาวชนโดยเฉพาะ

คำสำคัญ: การเฝ้าระวัง นักเรียนอาชีวศึกษา พฤติกรรมที่สัมพันธ์กับการติดเชื้อ HIV เอชไอวี

Abstract

The purpose of this descriptive epidemiological study was to study HIV related behavior and the tendency of the knowledge level and awareness about AIDS problems among second year male and female students in vocational schools. The data were analyzed by using percentage, mean, minimum level, maximum level and SD.

The result showed that the percentage of the vocational students who had sex is 32.2. Among those 34.0% is male and 29.4% is female. Male students had sex increased from 27% in 2005 to 34.0% in 2007. Average age at first sexual intercourse decreased from 15.4 year old to 15.1 year old. Female students had casual sex in first sex experience increased from 2.7% in 2005 to 2.9% in 2006, but decreased to 1.4% in 2007. Those who were willing to had sex increased from 70.8% in 2005 to 79.0% in 2007. There were 53.8% and 23.7% of male and female students respectively who used to use drugs. There were 74.4% male students and 61.1% female students who had experiences drinking the alcoholic beverage and 49.3% male students and 21.0% female students drank the alcoholic beverage prior to sexual intercourse. AIDS knowledge and awareness decreased in male students from 17.5% in 2005 to 16.4% in 2007 which is contrasted with that of female students which increased from 16.0% in 2005 to 25.1% in 2007. There were 40.5% and 46.4% of male and female students respectively using condom in their first sex experience.

In conclusion, the vocational students have risk behavior to get infection from HIV and sexually transmitted diseases. Thus teachers, organizations or networks that working with youths and student's families should cooperate to campaign to create responsibility, awareness and safe sex among youths. Moreover condoms should be easily accessible to youths and counseling and check up clinics should be set up especially for youths.

Key word: Surveillance, vocational school students, HIV related behavioral, HIV, Chiang Mai

บทนำ

ปัจจุบันการแพร่ระบาดของเชื้อเอช ไอ วี ได้กระจายไปในทุกกลุ่มอาชีพ ไม่ว่าจะเป็นเด็กหรือผู้ใหญ่ โดยประเทศไทย พบผู้ป่วยเอดส์รายแรกในเดือนกันยายน พ.ศ.

2527 และใน 8 รายแรกทั้งหมดเป็นชายที่มีประวัติมีเพศสัมพันธ์กับเพศเดียวกัน และเกือบทุกรายมีเพศสัมพันธ์กับชาวต่างประเทศ จากสถานการณ์ผู้ป่วยเอดส์พบว่าตั้งแต่ปี พ.ศ.2527 – พ.ศ.2533 มีจำนวนผู้ป่วยเอดส์และผู้ติดเชื้อที่มี

อาการ รวมทั้งสิ้นมีเพียง 196 คน ส่วนใหญ่ติดเชื้อจากการมีเพศสัมพันธ์ ต่อมาจำนวนผู้ป่วยเอดส์เพิ่มสูงขึ้นอย่างรวดเร็วและขยายวงกว้างขึ้น โดยเมื่อนับถึงวันที่ 31 ธันวาคม 2549 พบว่ามีจำนวนผู้ป่วยเอดส์สะสม 307,114 คน เสียชีวิตไปแล้ว 85,459 คน ส่วนใหญ่มีอายุในช่วงวัยทำงาน และร้อยละ 83.9 ติดเชื้อจากทางเพศสัมพันธ์³ ดังนั้นจึงอาจกล่าวได้ว่านับตั้งแต่สมัยอดีตจนถึงปัจจุบัน การติดเชื้อทางเพศสัมพันธ์ยังคงเป็นสาเหตุใหญ่ของการแพร่ระบาดของเชื้อเอดส์⁴ สำหรับจังหวัดเชียงใหม่ได้รับรายงานผู้ป่วยเอดส์รายแรกเมื่อปี พ.ศ. 2531 จนถึงวันที่ 31 ธันวาคม 2549 พบว่ามีผู้ป่วยเอดส์จำนวน 20,877 ราย เสียชีวิตไปแล้ว 4,912 ราย ในจำนวนนี้เป็นเพศชาย 14,498 ราย เพศหญิง 6,379 ราย ส่วนใหญ่เป็นกลุ่มวัยแรงงาน 25-39 ปี สาเหตุของการติดเชื้อส่วนใหญ่ติดเชื้อจากทางเพศสัมพันธ์ รองลงมาคือ ติดเชื้อจากมารดา, ยาเสพติดชนิดฉีดเข้าเส้นและรับเลือด ร้อยละ 91.7 , 5.9 , 2.4 และ 0.0 ตามลำดับ⁵

ปัญหาการแพร่ระบาดของโรคเอดส์ เป็นปัญหาสาธารณสุขที่สำคัญของประเทศไทย เนื่องจากโรคเอดส์เป็นโรคที่มีระยะฟักตัวที่ยาวนาน (Long Incubation Period) กล่าวคือ นับจากเริ่มติดเชื้อ HIV จนถึงแสดงอาการป่วยเต็มขั้น โดยเฉลี่ยจะใช้เวลาประมาณ 7-9 ปี⁶ ดังนั้นการเฝ้าระวังจากระบบรายงานปกติ(รง. 506/1) จึงไม่สามารถแสดงสถานการณ์ของโรคได้อย่างทันทั่วถึง จึงได้กำหนดระบบเฝ้าระวังการติดเชื้อ HIV เฉพาะพื้นที่ขึ้น ซึ่งเป็นวิธีการที่มีจุดมุ่งหมายเพื่อให้ทราบสภาพปัญหาแนวโน้มของการเกิดและการกระจายของการติดเชื้อ HIV ให้เร็วขึ้นกว่าการเฝ้าระวังจากรายงาน 506/1 โดยการสำรวจหาอัตราความชุกของการติดเชื้อ HIV ในประชากร 7 กลุ่ม แม้ว่า การพยายามติดตามสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อ HIV ด้วยการเฝ้าระวังการติดเชื้อ HIV เฉพาะพื้นที่จะ

ประสบผลสำเร็จค่อนข้างดี แต่ยังคงพบว่าข้อมูลที่ไต่ยังมี ความไวในการบอกแนวโน้มของการแพร่ระบาดของ การติดเชื้อ HIV ได้ไม่มากพอที่จะใช้ในการติดตามผลและวางแผนและกำหนดกิจกรรมควบคุมป้องกันการติดเชื้อ HIV ได้อย่างมีประสิทธิภาพ เนื่องจากข้อมูลดังกล่าวไม่สามารถสะท้อนให้เห็นถึงกลไกของการแพร่กระจายเชื้อในสังคม นอกจากนี้อัตราความชุกของการติดเชื้อ HIV ที่สำรวจพบในวันนี้ เป็นผลที่สืบเนื่องมาจากการมีพฤติกรรมที่เสี่ยงต่อการติดเชื้อ HIV ในอดีต

จากสภาพปัญหาดังกล่าว ผู้ศึกษาจึงได้จัดทำ การเฝ้าระวังพฤติกรรมที่สัมพันธ์กับการติดเชื้อเอชไอวี ในกลุ่มนักเรียนอาชีวศึกษาชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพ ปีที่ 2 จังหวัดเชียงใหม่ พ.ศ.2550 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา พฤติกรรมที่สัมพันธ์กับการติดเชื้อเอชไอวี รวมทั้งศึกษา แนวโน้มของพฤติกรรมที่สัมพันธ์กับการติดเชื้อเอชไอวี และแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงของระดับความรู้และความตระหนักเกี่ยวกับปัญหาเอดส์ ในกลุ่มนักเรียนอาชีวศึกษาชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพ ปีที่ 2 จังหวัดเชียงใหม่

วิธีการศึกษา

การเฝ้าระวังพฤติกรรมที่สัมพันธ์กับการติดเชื้อเอชไอวี ในกลุ่มนักเรียนอาชีวศึกษาชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพ ปีที่ 2 จังหวัดเชียงใหม่ พ.ศ.2549 เป็นการศึกษาระบาดวิทยาเชิงพรรณนา (Descriptive epidemiology study) อาศัยวิธีการสำรวจซ้ำ (Repeated survey)⁷ โดยสำรวจพฤติกรรมสุขภาพ ในกลุ่มนักเรียนอาชีวศึกษาชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพ ปีที่ 2 ที่ศึกษาในโรงเรียนหรือวิทยาลัย สังกัดกรมอาชีวศึกษา จังหวัดเชียงใหม่ โดยจำนวนตัวอย่าง คำนวณได้จากสูตร $n = Z^2 PQ/d^2$ ⁸

Z = ค่ามาตรฐานจากตาราง Z ที่ระดับ Type I Error ที่ α

กำหนด $\alpha = 0.05$ Z จะเท่ากับ 1.96

P = สัดส่วนที่คาดว่าจะพบในประชากร ในที่นี้ หมายถึงอัตราความชุกของการเคยมีประสบการณ์ทางเพศ

$$Q = 1 - P$$

d = ช่วงกว้างของความคลาดเคลื่อนที่ยอมรับได้ โดยมีหน่วยการวัดเดียวกับค่า p

เมื่อได้จำนวนตัวอย่างที่ต้องการแล้ว เลือกขนาดตัวอย่างของแต่ละโรงเรียน โดยสุ่มจำนวนโรงเรียน ขึ้นมาจำนวนหนึ่ง ไม่น้อยกว่าร้อยละ 30 ของจำนวนโรงเรียนทั้งหมดในจังหวัดเชียงใหม่ จากนั้น สุ่มเลือกห้องเรียน ในโรงเรียนนั้น แล้วเก็บรวบรวมข้อมูลจากนักเรียนทุกคนในห้องเรียนที่สุ่มเลือกได้ จนได้จำนวนตัวอย่าง ครอบคลุมจำนวนที่ต้องการ

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษานี้ ใช้แบบสอบถามแบบตอบด้วยตนเอง (Self administered questionnaires) ที่สร้างโดยสำนักระบาดวิทยา กระทรวงสาธารณสุข โดยผู้ตอบไม่ต้องระบุชื่อ หรือข้อมูลอื่นๆ ที่จะใช้เพื่อระบุตัวบุคคล แบบสอบถามแบ่งคำถามเป็น 4 ส่วนคือ

1. ข้อมูลทั่วไป
2. ประสบการณ์การมีเพศสัมพันธ์
3. ประสบการณ์การใช้สารเสพติด และการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

4. ความรู้และความตระหนักเกี่ยวกับเรื่องเอดส์

วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรม Epi Info 2002 version 3.2 นำเสนอข้อมูลเป็นร้อยละ ค่ามัธยฐาน ค่าต่ำสุด ค่าสูงสุด และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และเปรียบเทียบกับข้อมูลเฝ้าระวังของปีก่อนหน้า เพื่อวิเคราะห์แนวโน้มการเปลี่ยนแปลงของพฤติกรรมต่างๆ ในการวิเคราะห์คำถาม ความรู้เกี่ยวกับโรคเอดส์ ทำการวิเคราะห์จากข้อคำถาม

มาตรฐาน 5 ข้อที่ United Nations General Assembly Special Session on HIV/AIDS (UNGASS)¹⁰ กำหนดขึ้น

ผลการศึกษา

ข้อมูลทั่วไป

ในการเฝ้าระวังพฤติกรรมที่สัมพันธ์กับการติดเชื้อเอชไอวี กลุ่มนักเรียนอาชีวศึกษา ชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพ ปีที่ 2 จังหวัดเชียงใหม่ พ.ศ.2550 มีจำนวนนักเรียนทั้งสิ้น 1,188 คนเป็นนักเรียนชาย 702 ราย คิดเป็นร้อยละ 59.1 นักเรียนหญิง 486 ราย คิดเป็นร้อยละ 40.9 โดยนักเรียนชายมีอายุเฉลี่ย 16.9 ปี อายุต่ำสุด 14 ปี สูงสุด 21 ปี ส่วนนักเรียนหญิง มีอายุเฉลี่ย 16.7 ปี อายุต่ำสุด 15 ปี อายุสูงสุด 21 ปี ส่วนใหญ่พักอาศัยอยู่กับบิดาและมารดา ร้อยละ 65.2 รองลงมาพักอาศัยอยู่กับบิดาหรือมารดาคนเดียว และพักกับญาติ ร้อยละ 13.5 และ 9.0 ตามลำดับ โดยมีร้อยละ 2.1 ที่พักอาศัยอยู่กับแฟน

ประสบการณ์การมีเพศสัมพันธ์

นักเรียนอาชีวศึกษาชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพ ปีที่ 2 เคยมีเพศสัมพันธ์แล้ว ร้อยละ 32.2 โดยนักเรียนชายมีประสบการณ์การมีเพศสัมพันธ์มากกว่านักเรียนหญิง คือ นักเรียนชายเคยมีเพศสัมพันธ์ร้อยละ 34.0 และนักเรียนหญิงเคยมีเพศสัมพันธ์ร้อยละ 29.4 อายุเฉลี่ยของการมีเพศสัมพันธ์ครั้งแรกในนักเรียนชายเท่ากับ 15.1 ปี (SD = 1.21) และนักเรียนหญิงเท่ากับ 15.5 ปี (SD = 0.95) อายุต่ำสุดเมื่อมีเพศสัมพันธ์ครั้งแรกเท่ากับ 8 ปี ในนักเรียนชาย 12 ปี ในนักเรียนหญิง และอายุสูงสุดเมื่อมีเพศสัมพันธ์ครั้งแรกเท่ากับ 19 ปี ซึ่งเท่ากันทั้งนักเรียนชายและนักเรียนหญิง ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 จำนวนนักเรียนอาชีวศึกษา ชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพ ปีที่ 2 จำแนกตามประวัติการมีเพศสัมพันธ์และเพศ จังหวัดเชียงใหม่ พ.ศ.2550

ประวัติ การมีเพศสัมพันธ์	นักเรียนชาย		นักเรียนหญิง		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน
เคยมีเพศสัมพันธ์	239	34.0	143	29.4	382	32.2
ไม่เคยมีเพศสัมพันธ์	463	66.0	343	70.6	806	67.8
รวม	702	59.1	486	40.9	1,188	100

นักเรียนชายมีเพศสัมพันธ์ครั้งแรกกับแฟนหรือคนรักร้อยละ 82.5 โดยใกล้เคียงกับนักเรียนหญิงคือร้อยละ 95.1 และนักเรียนชายมีเพศสัมพันธ์ครั้งแรกกับบุคคลที่รู้จักกันผิวเผินร้อยละ 9.0 เพศเดียวกัน ร้อยละ 4.9 ผู้ขายบริการทางเพศ ร้อยละ 3.6 สำหรับนักเรียนหญิงมีเพศสัมพันธ์กับเพศเดียวกัน ร้อยละ 3.5 ดังตารางที่ 2 สำหรับ

การป้องกันนั้นพบว่า นักเรียนชายร้อยละ 40.5 และนักเรียนหญิงร้อยละ 46.4 ใช้ถุงยางอนามัยเมื่อมีเพศสัมพันธ์ครั้งแรก โดยมีนักเรียนชาย 2 คน ที่ไม่ใช้ถุงยางอนามัยเมื่อมีเพศสัมพันธ์กับผู้ขายบริการทางเพศในจำนวน 8 คน และพบว่า นักเรียนหญิงสมัครใจมีเพศสัมพันธ์ในการมีเพศสัมพันธ์ครั้งแรกร้อยละ 79.0

ตารางที่ 2 จำนวนนักเรียนอาชีวศึกษา ชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพ ปีที่ 2 จำแนกตามคู่นอนที่มีเพศสัมพันธ์ครั้งแรกและเพศ จังหวัดเชียงใหม่ พ.ศ.2550

คู่นอนที่มี เพศสัมพันธ์ครั้งแรก	นักเรียนชาย		นักเรียนหญิง	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ผู้ขายบริการทางเพศ	8	3.6	0	0.0
แฟน หรือคนรัก	184	82.5	136	95.1
บุคคลที่รู้จักกันผิวเผิน	20	9.0	2	1.4
เพศเดียวกัน	11	4.9	5	3.5
รวม	223	100	143	100

ในรอบ 1 ปี ของนักเรียนที่เคยมีเพศสัมพันธ์แล้วพบว่า นักเรียนชายมีเพศสัมพันธ์กับแฟนหรือคูรัก มากที่สุด ร้อยละ 79.1 รองลงมาได้แก่ บุคคลที่รู้จักกันผิวเผิน ผู้ขายบริการทางเพศ และผู้ขายเพศเดียวกัน ร้อยละ 35.6 20.5 และ 10.5 ตามลำดับ โดยการใช้ถุงยางอนามัยทุกครั้งกับผู้ขายบริการทางเพศกลับพบมากที่สุด ร้อยละ 49.0 รองลงมา

ได้แก่ ผู้ขายเพศเดียวกัน บุคคลที่รู้จักกันผิวเผิน แฟนหรือคูรัก และ ร้อยละ 44.0 40.0 และ 24.9 ตามลำดับ สำหรับในนักเรียนหญิงพบว่า มีเพศสัมพันธ์กับแฟนหรือคูรัก ในรอบปี มากที่สุดเช่นกัน ร้อยละ 86.0 ใช้ถุงยางอนามัยทุกครั้งเพียงร้อยละ 17.9 ดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 จำนวนนักเรียนอาชีวศึกษา ชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพ ปีที่ 2 จำแนกตามพฤติกรรมการมีเพศสัมพันธ์ในรอบปีที่ผ่านมา จังหวัดเชียงใหม่ พ.ศ.2550

พฤติกรรมการมีเพศสัมพันธ์ ในรอบปีที่ผ่านมา	นักเรียนชาย			นักเรียนหญิง		
	จำนวน	ผล	ร้อยละ	จำนวน	ผล	ร้อยละ
มีเพศสัมพันธ์กับผู้ขายบริการทางเพศ	239	49	20.5	-	-	-
ใช้ถุงยางอนามัยทุกครั้ง	49	24	49.0	-	-	-
ใช้ถุงยางอนามัยบางครั้ง	49	17	34.7	-	-	-
ไม่ใช้ถุงยางอนามัย	49	5	10.2	-	-	-
มีเพศสัมพันธ์กับแฟน หรือคนรัก	239	189	79.1	143	123	86.0
ใช้ถุงยางอนามัยทุกครั้ง	189	47	24.9	123	22	17.9
ใช้ถุงยางอนามัยบางครั้ง	189	97	51.3	123	69	56.1
ไม่ใช้ถุงยางอนามัย	189	45	23.8	123	32	26.0
มีเพศสัมพันธ์กับบุคคลที่รู้จักกันผิวเผิน	239	85	35.6	143	21	14.7
ใช้ถุงยางอนามัยทุกครั้ง	85	34	40.0	21	6	28.6
ใช้ถุงยางอนามัยบางครั้ง	85	36	42.4	21	5	23.8
ไม่ใช้ถุงยางอนามัย	85	15	17.6	21	10	47.6
มีเพศสัมพันธ์กับเพศเดียวกัน	238	25	10.5	-	-	-
ใช้ถุงยางอนามัยทุกครั้ง	25	11	44.0	-	-	-
ใช้ถุงยางอนามัยบางครั้ง	25	11	44.0	-	-	-
ไม่ใช้ถุงยางอนามัย	25	3	12.0	-	-	-

ประสบการณ์การใช้สารเสพติด และการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

ประวัติการใช้สารเสพติดพบว่า มีนักเรียนอาชีวศึกษา ชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพ ปีที่ 2 เคยใช้สารเสพติด ร้อยละ 41.4 โดยนักเรียนชายเคยใช้สารเสพติด ร้อยละ 53.8 นักเรียนหญิงเคยใช้สารเสพติดร้อยละ 23.7 โดยสารเสพติดที่นักเรียนชายใช้มากที่สุดคือ บุหรี่ รองลงมา ได้แก่ กัญชา ยาบ้า ร้อยละ 51.4 18.4 13.2 ตามลำดับ นักเรียนหญิงพบว่า เคยเสพนุหรี่ ยาบ้า และกัญชา ร้อยละ 23.3 5.6 และ 3.1 ตามลำดับ ร้อยละ 77.4 ของนักเรียนชาย และร้อยละ 61.1 ของนักเรียนหญิง เคยดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ ในขณะที่การมีเพศสัมพันธ์ครั้งล่าสุด นักเรียนชายดื่มแอลกอฮอล์ก่อน

การร่วมเพศร้อยละ 49.3 นักเรียนหญิงดื่มแอลกอฮอล์ก่อนการร่วมเพศร้อยละ 21.0

ความรู้และความตระหนักเกี่ยวกับเรื่องเอดส์

ในการสอบถามความรู้และความตระหนักเรื่องโรคเอดส์ พบว่านักเรียนชายตอบถูกทุกข้อเพียงร้อยละ 16.4 ข้อคำถามที่ตอบผิดมากที่สุดคือ ปัจจุบันมียาสามารถยับยั้งเชื้อเอดส์ (ยาต้านไวรัส) ได้ ตอบถูก ร้อยละ 61.2 รองลงมาคือ ยังสามารถเป็นพาหะนำเชื้อเอดส์ได้ ตอบถูก ร้อยละ 64.7 ส่วนในนักเรียนหญิงตอบถูกทุกข้อเพียงร้อยละ 25.1 ข้อคำถามที่ตอบผิดมากที่สุดคือ ปัจจุบันมียาสามารถยับยั้งเชื้อเอดส์ (ยาต้านไวรัส) ได้ ตอบถูกร้อยละ 66.4 รองลงมาคือการมีคู่นอนเพียงคนเดียวที่ไม่มีเชื้อเอดส์เป็นวิธีหนึ่งที่สามารถป้องกันการติดเชื้อเอดส์ได้ ตอบถูกร้อยละ 68.3

สำหรับข้อคำถามที่ตอบถูกต้องมากที่สุดคือ การใช้ถุงยางอนามัยสามารถป้องกันการติดเชื้อเอดส์ได้ตอบถูกต้องมากกว่าร้อยละ 90 ทั้งนักเรียนชายและนักเรียนหญิง

ความรู้เรื่องโรคเอดส์ตามตัวชี้วัด UNGASS จำนวน 5 ข้อพบว่า นักเรียนชายตอบถูกต้องทั้ง 5 ข้อ ร้อยละ 25.7 ส่วนในนักเรียนหญิงตอบถูกต้องทั้ง 5 ข้อ ร้อยละ 31.9

แนวโน้มของพฤติกรรมที่สัมพันธ์กับการติดเชื้อ เอช ไอ วี

นักเรียนชายที่เคยมีเพศสัมพันธ์มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นจากร้อยละ 27.0 ในปี พ.ศ.2547 เป็นร้อยละ 34.0 ในปี พ.ศ.2550 ในขณะที่อายุเฉลี่ยเมื่อมีเพศสัมพันธ์ครั้งแรกลดลงจาก 15.4 ปี เหลือ 15.2 ปี และส่วนใหญ่มีเพศสัมพันธ์ครั้งแรกกับแฟนหรือคนรัก และมีแนวโน้มการใช้

ถุงยางอนามัยเพิ่มสูงขึ้นจากร้อยละ 26.6 ในปี พ.ศ.2547 เป็น ร้อยละ 40.5 ในปี พ.ศ.2550 ดังตารางที่ 4

สำหรับนักเรียนหญิงพบว่าในปี พ.ศ.2550 มีประวัติเคยมีเพศสัมพันธ์ร้อยละ 29.4 ซึ่งเพิ่มขึ้นจากปี พ.ศ.2549 คือร้อยละ 21.4 และส่วนใหญ่มีเพศสัมพันธ์ครั้งแรกกับแฟน หรือคนรัก และมีแนวโน้มในการใช้ถุงยางอนามัยเมื่อมีเพศสัมพันธ์ครั้งแรกลดลงจากร้อยละ 37.2 ในปี พ.ศ.2547 เป็นร้อยละ 36.7 ในปี พ.ศ.2548 และเหลือร้อยละ 29.9 ในปี พ.ศ.2549 และกลับเพิ่มสูงขึ้นเป็นร้อยละ 46.4 ในปี พ.ศ.2550 ในขณะที่มีเพศสัมพันธ์ด้วยความสมัครใจเพิ่มสูงขึ้นจากร้อยละ 70.8 ในปี พ.ศ.2547 เป็นร้อยละ 79.0 ในปี พ.ศ.2550 ดังตารางที่ 4

ตารางที่ 4 ร้อยละพฤติกรรมการมีเพศสัมพันธ์ครั้งแรกและการใช้ถุงยางอนามัย ของนักเรียนอาชีวศึกษา ชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพ ปีที่ 2 จังหวัดเชียงใหม่ พ.ศ.2547 – 2550

พฤติกรรมการมีเพศสัมพันธ์ครั้งแรก และการใช้ถุงยางอนามัย	นักเรียนชาย				นักเรียนหญิง			
	2547	2548	2549	2550	2547	2548	2549	2550
1. นักเรียนเคยมีเพศสัมพันธ์	27.0	36.5	29.0	34.0	25.9	39.9	21.4	29.4
2. อายุเฉลี่ยเมื่อมีเพศสัมพันธ์ครั้งแรก	15.4	15.5	15.2	15.2	15.6	15.7	15.7	15.5
3. การใช้ถุงยางอนามัยเมื่อมีเพศสัมพันธ์ครั้งแรก	26.6	32.8	35.1	40.5	37.2	36.7	29.9	46.4
4. การมีเพศสัมพันธ์ครั้งแรกด้วยความสมัครใจ	-	-	-	-	70.8	71.5	73.9	79.0
5. คู่่อนที่มีเพศสัมพันธ์ครั้งแรก								
- ผู้ชายบริการทางเพศ	0	0	1.4	3.6	-	-	-	-
- แฟน หรือคนรัก	89.5	80.8	92.9	82.5	93.8	93.4	89.9	95.1
- บุคคลที่รู้จักกันผิวเผิน	6.7	12.5	3.8	9.0	2.7	2.5	2.9	1.4
- เพศเดียวกัน	3.8	6.7	1.9	4.9	3.6	4.1	7.2	3.5

แนวโน้มประสบการณ์การใช้สารเสพติด และการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

ในปี พ.ศ.2550 นักเรียนอาชีวศึกษา ชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพ ปีที่ 2 มีประสบการณ์การใช้สารเสพติด และการดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์เพิ่มสูงขึ้นจากปี พ.ศ.2549 และนักเรียนชายมีการดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ก่อน

การร่วมเพศครั้งล่าสุดสูงถึงร้อยละ 48 – 49 มาโดยตลอด สำหรับนักเรียนหญิงมีการดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ก่อนการร่วมเพศครั้งล่าสุดเพิ่มสูงขึ้นจากร้อยละ 19.3 ในปี พ.ศ.2547 เป็น ร้อยละ 21.0 ในปี 2550 โดยเคยพบสูงสุดถึงร้อยละ 37.4 ในปี พ.ศ.2548 ดังตารางที่ 5

ตารางที่ 5 ร้อยละประสบการณ์การใช้สารเสพติดและการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ของนักเรียนอาชีวศึกษา ชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพ ปีที่ 2 จังหวัดเชียงใหม่ พ.ศ.2547 - 2550

ประสบการณ์การใช้สารเสพติด และการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์	นักเรียนชาย				นักเรียนหญิง			
	2547	2548	2549	2550	2547	2548	2549	2550
เคยใช้สารเสพติด	55.1	54.5	45.3	53.8	19.7	36.8	21.7	23.7
เคยดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์	80.7	71.1	72.5	74.4	67.2	69.4	59.8	61.1
ดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ก่อนการร่วมเพศครั้งสุดท้าย	48.4	49.5	48.7	49.3	19.3	37.4	18.6	21.0

แนวโน้มระดับความรู้และความตระหนักเกี่ยวกับปัญหาเอดส์

นักเรียนหญิงมีความรู้และความตระหนักเกี่ยวกับโรคเอดส์เพิ่มสูงขึ้น โดยสามารถตอบถูกทุกข้อคำถามร้อยละ 16.0 ในปี พ.ศ.2547 และเพิ่มเป็นร้อยละ 25.1 ในปี พ.ศ. 2550 และสามารถตอบข้อคำถามตามตัวชี้วัด UNGASS ถูกเพิ่มขึ้นจากร้อยละ 21.7 ในปี พ.ศ.2548 เป็นร้อยละ 31.9 ในปี พ.ศ.2550 สำหรับนักเรียนชายกลับพบว่ามี

ความรู้และความตระหนักเกี่ยวกับโรคเอดส์ลดลง ในระยะ 3 ปีแรกโดยสามารถตอบถูกทุกข้อคำถามร้อยละ 17.5 ในปี พ.ศ.2547 เป็นร้อยละ 10.3 ในปี พ.ศ.2548 และเหลือร้อยละ 9.8 ในปี พ.ศ.2549 และสามารถตอบข้อคำถามตามตัวชี้วัด UNGASS ถูกลดลงจากร้อยละ 28.5 ในปี พ.ศ. 2548 เป็นร้อยละ 20.5 ในปี พ.ศ.2549 แต่เพิ่มสูงขึ้นในปี พ.ศ.2550 ดังตารางที่ 6

ตารางที่ 6 ร้อยละนักเรียนอาชีวศึกษา ที่ตอบคำถามเกี่ยวกับความรู้และความตระหนักเรื่องเอดส์ได้ถูกต้อง จังหวัดเชียงใหม่ พ.ศ.2547 - 2550

ความรู้และความตระหนัก เกี่ยวกับเรื่องเอดส์	นักเรียนชาย				นักเรียนหญิง			
	2547	2548	2549	2550	2547	2548	2549	2550
1. การใช้ถุงยางอนามัยสามารถป้องกันการติดเชื้อเอดส์ได้	91.9	93.6	93.6	94.3	96.5	95.7	94.2	93.7
2. การมีคู่นอนเพียงคนเดียวที่ไม่มีเชื้อเอดส์เป็นวิธีหนึ่งที่สามารถป้องกันการติดเชื้อเอดส์ได้	80.3	71.1	68.3	69.1	77.0	67.3	62.7	70.8
3. ขุนสามารถเป็นพาหะนำเชื้อเอดส์มาสู่คนได้	58.3	65.5	61.0	64.7	58.4	51.5	66.4	68.3
4. การกินอาหารร่วมกับผู้ติดเชื้อเอดส์สามารถติดเชื้อเอดส์ได้	74.6	74.5	71.4	74.5	82.2	76.9	84.1	80.8
5. คนที่เรามองเห็นว่ามึนเมาเพราะร่างกายแข็งแรงดี อาจจะเป็นคนที่มีเชื้อเอดส์ได้	71.2	71.6	72.6	72.7	83.4	81.9	76.9	80.8
6. ในปัจจุบันมียาที่สามารถยับยั้งเชื้อเอดส์(ขาดันไวรัส)ได้	55.5	48.5	50.4	61.2	58.9	54.5	54.1	66.4
ตอบข้อที่ 1 - 5 ได้ถูกต้อง	28.5	25.8	20.9	25.7	31.6	21.7	27.4	31.9
ตอบถูกทุกข้อ	17.5	10.3	9.8	16.4	16.0	12.0	19.4	25.1
เคยตรวจเลือดหาเชื้อเอดส์โดยสมัครใจ	18.6	27.7	7.3	22.9	13.1	17.3	3.6	17.3

อภิปรายผล

นักเรียนอาชีวศึกษาชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพ ปีที่ 2 ที่ศึกษาส่วนใหญ่มีอายุเฉลี่ย 17 ปี ซึ่งถือว่าเป็นช่วงวัยรุ่น ซึ่งจัดเป็นระยะสำคัญที่สุดของการพัฒนาทั้งด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ และสังคม เป็นวัยแห่งความอยากรู้อยากเห็น ต้องการแสวงหาประสบการณ์แปลกใหม่ให้กับชีวิต โดยเฉพาะประสบการณ์ทางเพศ¹¹ และยังเป็นวัยที่เริ่มมีแรงขับทางเพศ อันเป็นสัจธรรมอย่างหนึ่งของมนุษย์¹² ซึ่งส่งผลให้นักเรียนอาชีวศึกษาชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพ ปีที่ 2 ที่ศึกษา เคยมีประสบการณ์การมีเพศสัมพันธ์แล้วถึงร้อยละ 26.7 โดยพบว่านักเรียนชายและนักเรียนหญิง เคยมีเพศสัมพันธ์ร้อยละ 34.0 และ 29.4 ตามลำดับ ซึ่งต่ำกว่าการศึกษาของ ลาวันซ์ อมรรัตน์ และธนรักษ์ ผลิพัฒน์¹³ ซึ่งพบว่านักเรียนชายเคยมีเพศสัมพันธ์แล้วร้อยละ 36.2 นักเรียนหญิงเคยมีเพศสัมพันธ์แล้วร้อยละ 28.2 จะเห็นได้ว่านักเรียนชายจะมีประสบการณ์มีเพศสัมพันธ์มากกว่านักเรียนหญิง เนื่องจากสังคมไทยได้กำหนดบทบาทความเป็นชายและความเป็นหญิงไว้แตกต่างกัน โดยชายไทยต้องแสวงหาความแปลกใหม่ และเรียนรู้ทางเพศอย่างไม่จำกัด ตรงข้ามกับความเป็นหญิงไทย ที่ต้องไม่แสดงความสนใจหรือปรารถนาทางเพศออกมานอกหน้า¹⁴

อายุเฉลี่ยของการมีเพศสัมพันธ์ครั้งแรกในนักเรียนอาชีวศึกษามีแนวโน้มลดลง ซึ่งเป็นการส่งสัญญาณของปัญหาที่จะตามมาในอนาคต เนื่องจากการมีเพศสัมพันธ์เมื่ออายุยังน้อย มีผลต่อการเกิดโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ได้ง่าย เพราะเนื้อเยื่อบริเวณอวัยวะเพศของวัยรุ่นมีลักษณะบาง และไวต่อการติดเชื้อมากกว่าผู้ใหญ่¹⁵

นักเรียนมีเพศสัมพันธ์ครั้งแรกกับแฟนหรือคนรักมากที่สุดซึ่ง สอดคล้องกับผลการศึกษาของอัมพร นาวาวัฒน์ และฉวีวรรณ ไวยเนตร¹⁶ ที่ศึกษาพฤติกรรมทางเพศที่เสี่ยงต่อการติดเชื้อโรคเอดส์ ในกลุ่มนักเรียนชั้นมัธยม

ศึกษาชาย-หญิง ของจังหวัดแพร่ พบว่า นักเรียนชายมีเพศสัมพันธ์ครั้งแรกกับคนรัก แฟน เพื่อนสนิท ถึงร้อยละ 54.02 เนื่องจากวัยรุ่นมักจะคิดว่าการมีเพศสัมพันธ์ก่อนสมรส ทำให้ได้ศึกษานิสัยใจคอกัน ได้ประสบการณ์ทางเพศ¹⁷ แสวงหาความสุขด้วยกัน¹⁸ และคิดว่าปลอดภัยจากโรคที่สุด

การมีเพศสัมพันธ์ครั้งแรกด้วยความสมัครใจ ในนักเรียนหญิงมีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้น ซึ่งจำเป็นต้องรีบแก้ไข โดยเร่งด่วนจากสถาบันครอบครัว เนื่องจาก ช่วงวัยรุ่นเป็นวัยที่กำลังเตรียมพร้อมจะพึ่งตนเอง ต้องการความอิสระ แต่ยังคงต้องได้รับการสนับสนุนปกป้องจากบิดา มารดา/ครอบครัว จึงอาจเกิดความขัดแย้ง/ยุ่งยาก ระหว่างวัยรุ่นกับบิดา มารดา ประกอบกับแรงผลักดันทางเพศซึ่งกระตุ้นโดยฮอร์โมน จะเพิ่มสูงขึ้น ความรู้สึกทางเพศจึงหันออกไปสู่นักคนนอกครอบครัว และความแน่นแฟ้นทางจิตใจมักรวมเป็นสิ่งเดียวกับความใกล้ชิดทางร่างกายและทางเพศ¹⁹ จึงส่งผลให้มีเพศสัมพันธ์โดยความสมัครใจ

การเสพยาเสพติดในกลุ่มนักเรียน เป็นอีกปัจจัยที่จะนำไปสู่การมีเพศสัมพันธ์ที่ไม่ปลอดภัย จากข้อมูลพบว่านักเรียนชายดื่มแอลกอฮอล์ก่อนการร่วมเพศมากถึงร้อยละ 49.3 ทั้งนี้จากการศึกษาของจันทน์ ทองศิริ²⁰ พบว่า ปัจจัยสำคัญที่มีผลต่อพฤติกรรมทางเพศของเด็กนักเรียน มี 3 ประการ คือ 1) ปัจจัยนำ จากการที่นักเรียนยังขาดความเข้าใจ หรือยังเข้าใจไม่ถูกต้อง เกี่ยวกับการมีเพศสัมพันธ์ที่ไม่ปลอดภัย 2) ปัจจัยสนับสนุนจากอิทธิพลของเพื่อน พบถึงร้อยละ 95 จากการดื่มสุรา เครื่องดื่มมีแอลกอฮอล์ 65 และ 3) ปัจจัยเอื้ออำนวยจากการมีประสบการณ์ การมีเพศสัมพันธ์กับหญิงบริการทางเพศมาก ซึ่งการใช้สารเสพติดและการดื่มสุราทำให้นักคลาคลาศสติสัมปชัญญะและการควบคุมตนเองลดลง และวัยรุ่นบางกลุ่มเชื่อว่า การดื่มสุราและการใช้สารเสพติดบางชนิด ช่วยให้เพิ่มความสุขทางเพศมากขึ้น²¹ จึงส่งผลให้มีเพศสัมพันธ์โดยไม่ใช้ถุงยางอนามัย

นักเรียนชายและนักเรียนหญิง มีความรู้และความตระหนักเกี่ยวกับโรคเอดส์อยู่ในระดับต่ำ ซึ่งสะท้อนประสิทธิภาพของกระบวนการให้ความรู้เกี่ยวกับโรคเอดส์ ในสถานศึกษา และยังเป็นการตอกย้ำถึงความอ่อนด้อยของการรณรงค์ ประชาสัมพันธ์ ให้ความรู้ในวงกว้าง แต่อย่างไรก็ตามความรู้เพียงอย่างเดียวก็อาจไม่มีความสัมพันธ์โดยตรงกับการพฤติกรรมในการป้องกันเอดส์ ซึ่งจำเป็นต้องหามาตรการที่เหมาะสมต่อไป นักเรียนหญิงมีระดับความรู้ที่สูงกว่านักเรียนชาย ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ รณฤทธิ์ บุตรแสนคม²² ศึกษาการรับรู้และพฤติกรรมความเสี่ยงต่อโรคเอดส์ของเยาวชนไทยนอกระบบโรงเรียนในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ พบว่าผู้หญิงมีการรับรู้เกี่ยวกับพฤติกรรมในการป้องกันการติดเชื้อโรคเอดส์ มากกว่าผู้ชาย ข้อเสนอแนะ

สร้างกระแสสังคม พลิกฟื้น วัฒนธรรม การรักษาวลิตรงตัว เพิ่มความหลากหลายในการเข้าถึงถุงยางอนามัย การแสวงหาความร่วมมือจากครู เครือข่ายองค์กรที่ปฏิบัติงานด้านเยาวชน รวมทั้งครอบครัวนักเรียน สนับสนุนให้กลุ่มเยาวชนมีส่วนร่วมในการป้องกันและแก้ไขปัญหา (ร่วมคิด ร่วมดำเนินการ ร่วมรับผิดชอบ) เร่งรัดมาตรการส่งเสริมการมีเพศสัมพันธ์อย่างปลอดภัย (Safe sex) ดำเนินการให้ความรู้ ความเข้าใจ เรื่องการป้องกันการติดเชื้อ HIV ในสถานศึกษาอย่างจริงจังและต่อเนื่อง ควรมีการจัดตั้งคลินิกให้การปรึกษาและตรวจเลือดหาการติดเชื้อ HIV แก่กลุ่มเยาวชนโดยเฉพาะ

กิตติกรรมประกาศ

ผู้ศึกษาขอขอบคุณ ดร.ทพ.สุรสิงห์ วิศรุตรัตน คุณชลลิสสา จริยาเลิศศักดิ์ ที่คอยให้คำแนะนำทางด้านวิชาการ และให้การสนับสนุนการดำเนินงานเป็นอย่างดี และขอขอบคุณเจ้าหน้าที่งานควบคุมโรคเอดส์และโรคติดต่อ

ทางเพศสัมพันธ์ทุกท่านที่คอยช่วยเหลือและเป็นกำลังใจ ที่สำคัญยังต้องขอขอบคุณเจ้าหน้าที่จากโรงเรียนอาชีวศึกษาทุกแห่งที่คอยอำนวยความสะดวกและให้ความร่วมมือในการดำเนินงานเป็นอย่างดี

เอกสารอ้างอิง

1. UNAIDS.2001.AIDS Epidemic Update December 2001.In Worldwide HIV&AIDS. Estimates. Available from: <http://www.avert.org/wwstafes.htm>.(2001,December/31).
2. คณะทำงานคาดประมาณจำนวนผู้ติดเชื้อเอดส์. การคาดประมาณจำนวนผู้ติดเชื้อเอดส์ในประเทศไทย พ.ศ.2543-2583.กรุงเทพมหานคร, 2544.
3. สำนักระบาดวิทยา กระทรวงสาธารณสุข. สถานการณ์ผู้ป่วยเอดส์และผู้ติดเชื้อที่มีอาการในประเทศไทย.วันที่ 31 ธันวาคม 2549, 2549.
4. ยงยุทธ แฉล้มวงษ์ . การประเมินโครงการเกี่ยวกับการป้องกันและควบคุมโรคเอดส์แห่งชาติ. นนทบุรี: กองโรคเอดส์, 2540.
5. งานควบคุมโรคเอดส์และโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดเชียงใหม่.สรุปสถานการณ์เอดส์จังหวัดเชียงใหม่.วันที่ 31 ธันวาคม 2549, 2549.
6. พลเดช ปิ่นประทีป. AIDS UPDATE วิทยาการทันยุค จากเวทีการประชุม VANCOUVER . สุรศรีกราฟฟิค, 2539.
7. Kleinbaum DG, Kupper LL, Morgenstern H. Epidemiologic research. New York: Van Nostrand Reinhold, 1982.
8. Lameshow S, Hosmer DW, Klar J, Lwanga SK. Adequacy of sample size in health study. Chichester: John Wiley & Sons Ltd., 1990.
9. ธีรรัตน์ เชนนะสิริ, ธนรัชย์ ผลิพัฒน์. แนวทางการเฝ้าระวังพฤติกรรมที่สัมพันธ์กับการติดเชื้อเอชไอวี

กลุ่มทหารกองประจำการ. นนทบุรี: สำนักกระบวนวิชา กรมควบคุมโรค, 2547.

10. United Nation General Assembly Special Session on HIV/AIDS. Guidelines on construction of core indicators. Geneva: UNAIDS, 2002.

11. รัตนา ดอกแก้ว. ผลของการพัฒนาทักษะชีวิต เพื่อการป้องกันโรคเอดส์ของนักเรียนอาชีวศึกษา จังหวัดแพร่. วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาอนามัย ครอบครัว. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2539.

12. สุชา จันทรเฒ. จิตวิทยาพัฒนาการ. กรุงเทพมหานคร: ไทยวัฒนาพานิช, 2536.

13. ลาวัณย์ อมรรรัตน์ และ ธนรักษ์ ผลิพัฒน์. การเฝ้าระวังพฤติกรรมที่สัมพันธ์กับการติดเชื้อเอชไอวี ในกลุ่มนักเรียนอาชีวศึกษา ชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพปีที่ 2 ประเทศไทย พ.ศ.2549. รายงานการเฝ้าระวังทางระบาดวิทยาปีที่ 38 ฉบับที่ 27. 2550.

14. กาญจนา แก้วเทพ. มิติทางสังคมและวัฒนธรรม ไทยในเรื่องเพศกับปัญหาเอดส์. จากบทคัดย่อผลงานทางวิชาการ การสัมมนาโรคเอดส์แห่งชาติ ครั้งที่ 7, กองโรคเอดส์ กรมควบคุมโรคติดต่อ กระทรวงสาธารณสุข, 2542.

15. Washing A.E., Sweet R.L., & Shafer, M.B. Pelvic inflammatory disease and its sequelae in adolescents. J Adolescents Health, 1995.

16. อัมพร นาวาวัฒน์ และ จวีวรรณ ไวยเนตร. การศึกษาพฤติกรรมทางเพศที่เสี่ยงต่อการติดเชื้อโรคเอดส์ ในกลุ่มนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาชาย-หญิง ของจังหวัดแพร่. สำนักงานควบคุมโรคติดต่อเขต 9 พิษณุโลก สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดแพร่, 2541.

17. ณัฐวดี วชิรธรรม. ทักษะคิดต่อการมีเพศสัมพันธ์ ก่อนการสมรส ของนักเรียนวัยรุ่นในเขตกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์การศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต. วิชาเอกจิตวิทยา พัฒนาการ บัณฑิตวิทยาลัย. กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 2539.

18. จุฬาลักษณ์ ห้าวหาญ. พฤติกรรมทางเพศและปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการมีเพศสัมพันธ์ของนักเรียนวัยรุ่นชายในเขตเทศบาลเมือง จังหวัดสุรินทร์. วิทยานิพนธ์ วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต. ภาควิชาการเจริญพันธุ์และวางแผนประชากร. บัณฑิตวิทยาลัย, กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยมหิดล., 2539.

19. สุวิทนา อารีพรค. พฤติกรรมที่เกี่ยวกับเพศ ของวัยรุ่น. เอกสารประกอบการสอนชุดวิชาพฤติกรรมวัยรุ่น หน่วยที่ 9-15 หน้า 587-646 พิมพ์ครั้งที่ 2 กทม.: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, 2539.

20. จันทนัช ทองศิริ. พฤติกรรมเสี่ยงทางเพศของวัยรุ่น อ.เมือง จ.น่าน. รายงานประจำปีเกี่ยวกับผลงานการวิจัยประจำปี 2541 มหาวิทยาลัยเชียงใหม่: สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ, 2541.

21. RADAR Network State Center at Indiana University. Alcohol and high risk sexual behavior. Available from: <http://www.drugs.indiana.edu/publications/ncdar/misc/alcrisk.html>.

22. รณฤทธิ์ บุตรแสนคม. การรับรู้และพฤติกรรม การเสี่ยงต่อโรคเอดส์ของเยาวชนไทยนอกระบบโรงเรียน ในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ, 2537.